

"Antiikin satyyrinäytelmän ja commedia dell'arten perinteet yhdistyvät viimeistään siinä vaiheessa, kun olemme pukeneet naamiot."

Linnavuorella kukkivat alitajunnan kuvasto ja maaginen ilmaisu

Skywalker kohtaa Freudin

TS/Jonny Holmén

Teatteri

• *Salainen retki. Käsikirjoitus ja ohjaus Janne Saarakkala, esiintyjinä Elämyspuisto Turku 2011:n koko henkilökunta. Esitys 25.7. Liedon Vanhalinnan vuorella.*

Hypnos kuvataan antiikin mytologiassa parrakkaaksi mieheksi, jolla on siivet. Kun tämän sattuu muistamaan, *Salainen retki* -esityksen henkilöahmoja tarkastellessa on mielikuvitusta käyttäen helppo virittää mielleyhtymä juuri tähän unen henkilöitymään. Sitä paitsi meille katsojille on tähdennetty, että emme suinkaan ole Liedon Vanhalinnan vuorella – vaan Hypnos-vuorella.

Antiikin satyyrinäytelmän ja commedia dell'arten perinteet yhdistyvät viimeistään siinä vaiheessa, kun olemme pukeneet naamiot. Vuorelle kavutessa käy ilmi, että naamioita on myös joillakuilla näyttelijöistä; porukka kuuluu *Elämyspuisto Turku 2011:n* värikkääseen henkilögalleriaan.

Rituaalinen siirtyminen

Kaikki on alkanut T24:n pysäkillä Kauppatorin tuntu-

masta. *Todentoimitus*-niminen lentolehtinen on Kertonut, että kapteeni Don Walsh on lähtenyt pakomatalle. Hämeen Härkätien maisemissa Liedossa saamme seuraksemme vaellusta johdattelevan Tien hengen. Jo kaukaa Vanhalinnaa lähestyvältä tieltä huomaa, että linnavuorella liikkuu viitisentoista hahmoa. Seuraa rituaalinen siirtyminen mäen laelle johdattaville askelmille.

Ohjaaja Janne Saarakkalan töissä *Salainen retki* muistuttaa etäisesti niitä produktioita, joita hän on tehnyt Todellisuuden tutkimuskeskuksen kaupunkisarjassa. Mutta hedelmällisempää on lähestyä sitä oikullisena fantasiaa, jossa satyyrien tai faunien luonnonhenget vaeltavat metsissä ja vuoristossa; yhtymäkohtia voi kehittää jopa Dionysia-festivaalin viinimaljoihin ja thyrsosauvoihin.

Eikä satyyreja ilman nymfejä: lemmenseikkailujen usein tragikoomiset yritykset nymfien kanssa toistuvat nekin *Salaisen retken* yhtä railakkaassa kuin raadollisessakin todellisuudessa.

Koko *Elämyspuisto Turku 2011* rakentaa tietoisesti nurinkurista maailmaa ja pystyy juuri siksi kyseenalaistamaan kaavamaisuuksia. Samalla ta-

Sami Henrik Haapala tulkitsee Salaisessa retkessä sekä originellia heimopäällikköä että Skywalkeria.

voin *Salainen retki* tämän kokonaisuuden osana yhdistelee tyyppisiä ja tilanteita, jotka eivät rypyyotsaisesti tarkastellen lainkaan kuuluisi samaan yhteyteen. *Stalkerin* ja *Solariksen* tarkovskilaista Vyöhykettä muistuttavassa todellisuudessa kaikki on kui-

tenkin mahdollista, jopa itsestäänselvää.

Rakenteessa tämä näkyy siten, että pitkään repliikkittömään alkujaksoon limittyty linnavuorella tauon jälkeen tyystin erilainen kohtaus, jonka tärkein ainesosa on vuolas monologi. Sami Henrik Haa-

palan erinomaisesti tulkitseman Skywalker-hahmon yksinpuhelu seuraa merkillisen freudilaistyyppin – Pentti Halosen yhtä muhevana roolityönä – ilmaantumista. Haapalan keski-ikäinen mies analysoi isäsuhdettaan tavalla, ioka äkkiseltään tuntuu kuu-

luvan tyystin eri näytelmään kuin alkujakson päämäärättömältä vaikuttanut vaeltelu; tässä se kuitenkin palmikoi-tuu täsmälleen samaan kokonaisuuteen.

Yllättävä jälkinäytös

Koko maanantai-illan Liedossa kestänyt *Salainen retki* jatkui vielä tiistaina aamupäivällä tunnin verran Kulmassa. Siellä kohtasivat henkilö, joka mahdollisesti saattoi olla Don Walsh, ja rikkiviisas freudilainen analyttikko.

Analyysi palautui edellisillan päättäneeseen tilanteeseen, jonka ydinkysymykseksi jäi taiteenteon suhteuttamisen taito ja kyky asettaa viime kädessä jopa kaiken maailman elämyspuistot lahjomattoman kriittisen tarkastelun kohteiksi.

JOUKO GRÖNHOLM

• *Elämyspuisto Turku 2011 -kokonaisuuteen kuuluu myös tänään keskiviikkona järjestettävä Gaalaklubi Dynamossa (Linnankatu 7) kello 22 – paikalla Elämyspuisto Turku 2011:n koko henkilökunta.*